

Peig Ní Choincheannain

Baile Atha Cliath

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Teastaíonn ar a laghad an méid atá ann,.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ar a laghad na dualgais atá ann.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Teastaíonn an méid atá ann agus treisiú. Is gá go mbeadh sé fógartha go soiléir in oifigí poiblí go bhfuil duine ar fáil chun gnó a dhéanamh i nGaeilge agus go mbeidh fáilte roimh ghnó i nGaeilge

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Is léir go bhfuil go leor comhlachtaí stáit ag éalú ó dhualgas scéim a bheith acu. Caithfear teacht ar bhealach éigin le tabhairt orthu a ndualgais a chomhlíonadh.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Níos mó cumhachta a thabhairt don Choimisinéir

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Ní bhíonn baint laethúil agam le comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht ach feictear dom nach mbeidh an Ghaeilge ar chomhstádas leis an mBéarla sa Ghaeltacht go dtí go nglacann gach comhlacht poiblí gurb í an Ghaeilge is túisce a úsáidfear le gach duine sa Ghaeltacht agus go mbeidh a ngnó inmheánach féin á dhéanamh i nGaeilge

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

A chinntiú go bhfostaíonn siad daoine a bhfuil an Ghaeilge ar a dtoil acu agus iad breá sásta í a úsáid.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Tá na logainmneacha ar na chomharthaí bóthair fós míshásúil mar go mbíonn na hainmneacha Gaeilge i gcló a bhíonn níos lú ná cló an Bhéarla, rud a léiríonn go bhfuil stádas an Bhéarla níos áirde.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Ba cheart gach comhlacht a bheith ar an liosta

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Is léir nach bhfuil dóthain cumhachta ag an gCoimisinéir. Cén fáth eile go bhfuil ranna agus comhlachtaí stáit in ann éalú ón a ndualgais in ainneoin dícheall an Choimisinéara. Anuas ar sin, is gá oifig an Choimisinéir agus an post féin a choinneáil neamhspleach agus gan é a chur faoi Ombudsman nó oifig ar bith eile.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Solathar a chur ann chun cumhacht an Choimisinéir Teagna a mhéadú a dhóthairn chun nach mbeadh beala í éalaithe ag na ranna/comhlachtaí stáit ón a ndualghais. Soláthar chun neamhspleachas agus seasamh an Choimisinéir Teagna a dheimhniú agus chun a chinntiú nach bhféadfaí é a chur faoi cheannas an Ombudsman nó aon oifig eile.

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

HSE--seirbhísí cigireacht naíonraí a bheith le fáil i nGaeilge.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

Easpa tola ag ardleibhéal Earcú fóirne--cén fáth nach earcaítear dóthain daoine a bhfuil an Ghaeilge ar a dtoil acu?

12. Céard iad na leasuithe a mholfa ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

Breathnaigh ar 9 thuas.